

Novel·la catalana del segle XX

2014/2015

Codi: 100694

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500247 Llengua i literatura catalanes	OB	2	1
2501792 Estudis de Català i de Clàssiques	OB	2	1
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OB	2	1
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OB	2	1
2501818 Estudis de Francès i Català	OB	2	1

Professor de contacte

Nom: Maria Campillo Guajardo

Correu electrònic: Maria.Campillo@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

En el cas dels estudiants del Grau de Llengua i Literatura Catalanes és aconsellable haver aprovat Literatura Catalana del segle XX.

Objectius

"Novel·la catalana del segle XX" és una assignatura de 6 crèdits que s'insereix dintre de la matèria "Literatura catalana contemporània". L'objectiu del curs és presentar un panorama general de la novel·la catalana des del començament del segle XX fins als anys setanta, a través d'una sèrie de lectures significatives que donin raó de la evolució històrica i estètica del gènere.

L'assignatura combina la formació en història de la literatura amb la formació lectora i, doncs, l'estudiant, a l'acabament del curs, haurà de ser capaç de:

- comprendre el sentit del gènere novel·la dins la tradició literària occidental
- conèixer i situar històricament els principals autors i obres de la novel·la catalana del segle XX
- manejar els instruments crítics adequats a la descodificació dels gèneres narratius
- comprendre i interpretar les obres de lectura obligatòria i els textos secundaris i instrumentals

Competències

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre la tradició literària catalana i anàlisis interpretatives sobre les tendències, els gèneres i els autors de la literatura catalana.

- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
2. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural
3. Descriure el context històric de la literatura catalana contemporània i relacionar obres literàries amb el seu context històric i cultural.
4. Dur a terme treballs escrits i presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat.
5. Elaborar textos crítics sobre les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana contemporània, i redactar assaigs originals, amb domini de la bibliografia pertinent, sobre autors i obres del període contemporani.
6. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.
7. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística
8. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
9. Interpretar la tradició cultural occidental a partir del segle XIX i fins a l'actualitat, i reconèixer en un text contemporani els trets de la tradició occidental.
10. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica
11. Mantenir una actitud de respecte cap a les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
12. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics
13. Reconèixer textos literaris des de bases filològiques i comparatistes, aplicar-les als textos de la literatura catalana contemporània i redactar anàlisis de la llengua literària de textos catalans contemporanis.
14. Redactar assaigs històrics i interpretatius sobre la tradició literària catalana contemporània, i exposar i argumentar visions de conjunt sobre fenòmens de la literatura catalana contemporània.
15. Utilitzar la informació d'acord amb l'ètica científica.

Continguts

Esbós del temari

1. La novel·la modernista. La crisi del naturalisme i la crisi del gènere.
 - 1.1. Novel·la i conte: la recerca de noves formes narratives (Joaquim Ruyra, Víctor Català).
 - 1.2 Els corrents novel·lístics.
 - 1.2.1. La novel·la simbòlica. Raimon Casellas. Víctor Català. Prudenci Bertrana. Josep Pous i Pagès. El marc ciutadà: Josep Maria Folch i Torres.
 - 1.2.2. Novel·la simbolista i decadentista. Miquel de Palol. Alfons Maseras.

1.2.3. Costumisme i novel·la. Santiago Rusiñol. El cas Juli Vallmitjana.

2

2

2.2. Iniciatives paral·leles: les formes novel·lístiques de consum. Autors cultes i novel·la popular.

3 La novel·la entre 1925-1939.

3.1. La crisi del Noucentisme i l'organització moderna de la vida cultural. El debat entorn de la novel·la i del mercat literari.

3.2. Novel·la i públic lector. Les institucions literàries: editorials, col·leccions i premis de novel·la.

3.3. La crítica especialitzada: Domènec Guansé. Maurici Serrahima. Ramon Esquerra. Rafael Tasis.

3.4. Els corrents novel·lístics.

3.4.1. Reaparició del novel·listes modernistes. Evolució formal i temàtica: novel·la i autobiografia. Joan Puig i Ferrer. Prudenci Bertrana. Pere Coromines. Joan Santamaria.

3.4.2. Novel·la i periodisme: Josep Pla.

3.4.3. La novel·la psicològica. Les formes del monòleg interior. Renovació formal dels models tradicionals: Miquel Llor. Carles Soldevila. Psicologia i moral individual: l'auge de les novel·listes: Maria Teresa Vernet, Carme Montoriol, Aurora Bertrana i Anna Murià.

3.4.4. Persistència vuitcentista, psicologia i societat: Josep M. de Sagarra.

3.5. L'evolució del gènere en els anys trenta. La ruptura de les convencions. Desmitificació i caricatura.

3.5.1. El grup de Sabadell. C.A. Jordana, un precedent. Joan Oliver i la ruptura moral. Francesc Trabal i la ruptura formal. Cercle d'influències. Els inicis de Rodoreda i Pere Calders.

3.5.2. Altres vies de renovació. El retorn al modernisme: Sebastià Juan Arbó. Deformació caricaturesca i mite personal: Salvador Espriu. Els inicis de Llorenç Villalonga.

3.5.3. Formes narratives durant la guerra civil: el conte, la crònica i la novel·la.

4. La postguerra.

4.1. Situació històrica i política cultural en les diverses etapes. La reconstrucció del mercat literari a l'interior. Plataformes de difusió. La producció narrativa a l'exili.

4.2. La crítica especialitzada: Rafael Tasis, Maurici Serrahima, Joan Triadú, Josep M. Castellet, Antoni Vilanova, Joaquim Molas.

4.3. La novel·la a la immediata postguerra. Persistència i evolució dels models i autors de preguerra. Realisme testimonial: la guerra, la diàspora i els camps de concentració. L'objectivisme i els models periodístics. A. Artís-Gener, Vicent Riera Llorca, Joaquim Amat Piniella.

4.4. Josep Pla i el seu particular realisme.

4.5. La novel·la a la dècada dels cinquanta. Joan Sales i els models de la novel·la catòlica. Continuitat i renovació. Xavier Benguerel. Maria Aurèlia Capmany. Jordi Sarsanedas. La imaginació erudita: Joan Perucho.

4.6. Els anys seixanta. La narrativa del realisme històric. Influències teòriques i crítiques: el realisme social, l'engatjament sartrià; els models de la novel·lística americana d'entreguerres, el nouveau roman, el neorealisme italià. Manuel de Pedrolo. Josep M. Espinàs.

4.7. Variants i fugides del realisme. De la realitat al mite: Lluís Ferran de Pol, Mercè Rodoreda i Llorenç Villalonga. Pere Calders i la novel·la sobre la novel·la.

4.8. Els primers setanta. Models i tendències. De l'impacte de la narrativa hispanoamericana al Dirty Realism. De l'evolució del realisme (novel·la de la descoberta i de l'experiència) a la summa novel·lística (Rodoreda). De la imaginació i el mite (Baltasar Porcel) a la crisi de la narrativitat.

LECTURES OBLIGATÒRIES DEL CURS

Dossier de textos (reprografia)

Josep M. Folch i Torres, Aigua avall (1907)

Josep M. de Sagarra, Vida Privada (1932)

Josep Pla, El carrer estret (1952)

C.A. Jordana, El món de Joan Ferrer [1959] (1971)

Joan Perucho, Les històries naturals (1960)

Llorenç Villalonga, Bearn (1961)

Metodologia

Classes magistrals	20%	CE1, 2, 4, 5 i 12
<hr/>		
Comentari lectures	20%	CT2
<hr/>		
individuals o en grup, valoració i discussió crítica col·lectiva	10%	CE1, 2, 4,5 i 12.
<hr/>		
Obtenció de la bibliografia, maneig de les fonts		CT1 a CT17
<hr/>		
Lectura comprensiva i interpretativa de textos. Sistematització i aplicació dels coneixements	50%	CE1, 2, 4, 5 i 12
<hr/>		

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Comentari lectures	30	1,2	2, 8

Lectura	75	3	7, 9, 13
Magistral	30	1,2	6
Tipus: Supervisades			
Exercicis individuals	15	0,6	4, 8, 10

Avaluació

Les competències d'aquesta assignatura seran avaluades per mitjà d'exercicis individuals (escrits) i proves escrites (exàmens)

El sistema d'avaluació s'organitza en tres mòduls, cadascun dels quals té assignat un pes específic en la qualificació final. El mòdul de proves escrites, però, s'ha d'aprovar per passar el curs.

Mòdul de treballs individuals 30%

Mòdul d'intervencions a l'aula 10%

Mòdul de proves escrites 60%

ADVERTIMENTS:

La reproducció total o parcial de materials en xarxa, així com la còpia textual de bibliografia no referenciada (o no explícitament "citada") en els treballs individuals o en les proves escrites serà penalitzada amb un 0 en l'exercici.

Els estudiants que no superin el curs tenen dret a una segona avaluació (reavaluació) sempre que la seva nota superi el 3'9.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Comentari lectures	20%	0	0	2, 3, 4, 8, 9, 13, 14
Exercicis individuals	10%	0	0	1, 2, 4, 8, 10, 11, 12
Lectura	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15
Magistral	20%	0	0	8

Bibliografia

Bibliografia general seleccionada

R.M. ALBÉRES, Histoire du roman moderne, Paris, Éditions Albin Michel, 1961. Versió castellana: Historia de la novela moderna, México, UTEHA, 1966.

Andrés AMORÓS, Introducción a la novela contemporánea, Madrid, Cátedra, 1981.

Mijail BAJTIN, Teoría y estética de la novela, Madrid, Taurus, 1989.

M. BAQUERO GOYANES, Estructuras de la novela actual, Barcelona, Planeta, 1970.

Enric BOU (dir.), Panorama crític de la literatura catalana, vols. V i VI: segle XX, Barcelona, Vicens Vives, 2010.

Jordi CASTELLANOS, Literatura i societat. La construcció d'una cultura nacional, Barcelona, L'Avenç. 2013.

Jordi CASTELLANOS, "Estudis, edicions, escrits", Els Marges, Número extraordinari, 2013.

Leon EDEL, The Modern Psychological Novel, Gloucester, Peter Smith, 1972, 1n ed.: The Psychological Novel. 1900-1950 (1955).

Pere GABRIEL (dir.), Història de la Cultura Catalana, vols. IX i X, Barcelona, Edicions 62, 1998-1999.

Joaquim MOLAS (dir.), Història de la literatura catalana. Part Moderna, vols. VIII, IX, X, XI Barcelona, Editorial Ariel, 1986-1988.

Joaquim MOLAS, Obra crítica, 2 vols., Barcelona, Edicions 62, 1995-1999.

Jordi SANSANEDAS, Cita de narradors, Barcelona, Selecta, 1958.

Enric SULLÀ (ed.), Poètica de la narració, Barcelona, Editorial Empúries, 1985.

Enric SULLÀ (ed.), Antología de textos del siglo XX, Barcelona, Crítica, 1996.

Jean-Yves TADIÉ, Le roman au XXe. Siècle, Paris, Pierre Belfond, 1990.

Joan TRIADÚ, La novela catalana de postguerra, Barcelona, Edicions 62, 1982.

Antonio VILANOVA, Auge y supervivencia de una cultura prohibida. Literatura catalana de postguerra, Barcelona, Destino, 2005.

Alan YATES, Una generació sense novel·la?, Barcelona, Edicions 62, 1975.